

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Tudi Trbovlje so slovenska fronta.

Tudi Trbovlje so slovenska fronta.

Trboveljska premogokopna družba je pričela odpuščati delavce in obenem jim znižuje plače. Dobro si je izbrala Trboveljska družba čas za svoj atentat proti delavcem in dobro je pripravila tudi vse drugo, da se ji delavci skoraj ne morejo upirati. V tako ugodni poziciji je Trboveljska premogokopna družba, da se ji ni treba niti najmanjše vznemirjati, če bi segli rudarji po skrajnem sredstvu — po štrajku. Polne so zaloge premoga in prazne delavske blagajne in Trboveljska ve, da bo po par tednih delavstvo izstradalo. Zato gospodje nočejo niti slišati o kompromisu, zato si zmagonosno manejo prste, ker so prepričani, da je njih zmaga sigurna.

Ceprav vemo, da imajo bogataši od Trboveljske družbe v resnici mnogo vzroka za zmagoslavje, čeprav nadalje vemo, da velja tudi v Jugoslaviji pregovor: denar, sveta vladar, vendar mislimo, da je trijumf T. P. D. prezgoden, ker niso gospodje računali z enim faktorjem — s slovenskim narodom. Nimajo bogataši od T. P. D. proti sebi samo delavce in rudarje, temveč preko Trboveljske gre slovenska fronta in za trboveljskimi rudarji stoji ves slovenski narod. In zato ne bodo zmagali milijoni Trboveljske, temveč zmagal bo slovenski narod, ker mora zmagati.

Zmagal pa bo le, če bo popolnoma enodušen in če ne bo med njim niti enega izdajalca. Vsi slovenski listi brez izjeme morajo nastopiti proti Trboveljski in če kateri list tega ne stori, potem je to znak, da je podkupljen.

In ravno tako morajo vse slovenske stranke solidarno nastopiti in uporabiti ves svoj vpliv, da vsa državna moč pade na tehtnico delavcev. Stranka, ki bi motila to solidarnost, stranka, ki ne bi z vso silo nastopila za delavce, tudi o njej velja, da je podkupljena in tudi z njo je treba obračunati!

Trbovlje morajo biti dokaz, da je nacionalna misel resnica in da ni fraza. Voliti je le med tujim kapitalistom in delavcem naše krvi. Če se ne izreče ves slovenski narod za delavce proti tujemu kapitalistu, potem je tu — polom nacionalne misli. Obenem pa tudi polom slovenskega gospodarstva. Zakaj nihče ne izkorišča slovenskega dela in bogastva Slovenije tako kot nikdar sili delničarji Trboveljske. Naša industrija leži na tleh v veliki meri zaradi dragega Trboveljskega premoga in ker mislijo gospodarji T. P. D., da mora slovenski narod plačati deficit Slavenske.

Naš nacionalni interes je, da smo v eni fronti z rudarji v Trbovljah. In zato je zahteva slovenskega naroda in ne samo rudarjev, da poseže v boj Trboveljske proti rudarstvu in da odloči s svojo močjo boj v korist delavcev.

Ce noče T. P. D. sprejeti tega, kar so delavci ponudili, tedaj naj prične država s prodajo lastnega premoga. Zniža naj tarife za prevz bosanskega premoga, maksimira naj cene trboveljskemu in odpre naj mejo angleškemu.

In če ne bi to izdalo, naj seže še po močnejših sredstvih. Naj pregleda knjige T. P. D. naj določi nje čisti dobiček in ga vzporedi z davkom, ki ga je plačala, naj pregleda nacionalizacijo T. P. D. in naj se ne ustraši niti pred pravo nacionalizacijo rudnika, če druga sredstva ne bi pomagala.

Takoj in z vso odločnostjo pa mora država poseči v boj. Ne en dan ne smejo biti rudarji brez zaslužka, kakor se

Notranje ministrstvo se pripravlja na volitve.

Beograda, 25. februarja. V ministru notranjih del se vrše priprave za volitve, kakor da bi se imele volitve izvesti v najkrajšem času. Minister notranjih del Boža Maksimović je imel konferenco z načelniki svojih oddelkov. Na tej konferenci so pretresali o načrtu, kako naj se izvede volna agitacija.

VOLILNE PROGNOZE.

Te dni se bo vršila v Beogradu tudi konferenca vseh velikih županov iz države. Politiki delajo razne kombinacije o izidu volitev. Radikali trdovratno trde, da bodo izšli iz volitev ojačeni na škodo demokratov, samostojnih demokratov in zemljoradnikov. Istotako trde radikali, da se bo radićevska stranka okrepila v Sloveniji in Dalmaciji in da bo

jugoslovenska muslimanska organizacija doživela poraz v Bosni.

NESOGLASJA MED ZEMLJORADNIKI.

Izgleda, da smo že v predvolitveni mrzlici. Med zemljoradniki je došlo do velikega nesoglasja. Ko se je govorilo o eventuelnih kandidaturah, so nekateri člani, ki so zaslužni za stranko, izpadli iz kombinacije, a tudi sicer je bilo na seji glavnega odbora izraženo nezadovoljstvo narodnim poslancem zemljoradniške stranke, zlasti so bili predmet napadov Joca Jovanović, Vujić in Moskovljević. Zdi se, da bo v zemljoradniški stranki prišlo do izprememb in da bodo morda poredini člani izključeni iz stranke.

Pred spremembami v radikalni stranki.

NA MESTO ŽIVKOVIĆA PRIDE UZUNOVIĆ. — POLOŽAJ MAKSIMOVIĆA. — OMAJAN.

Beograd, 25. febr. V vodstvu radikalnega kluba računajo s tem, da se bodo morale v najkrajšem času zgoditi nekatere izpremembe. Bivanje radikalnega prvaka Ace Stanojevića v Beogradu se spravlja v zvezo s temi izpremembami. Kakor smo poučeni, naj se te izpremembe izvrše v tem pravcu, da se Ljuba Živković umakne kot predsednik kluba in da pride na to mesto Nikola Uzunović.

Misli se, da se bo takoj po izglasovanju proračuna izvedla tudi širša rekonstrukcija kabineta. Veruje se tudi, da pride pri tej rekonstrukciji namesto Bože Maksimovića za ministra notranjih del Krsto Miletić, a portfelj ministra za promet naj bi prevzel Ljuba Živković.

Do teh izprememb bo morale priti tem bolj, ker je imel minister notranjih del Boža Maksimović v klubu nev konflikt z narodnim poslancem Sušićem iz Kosovske Mitrovice. Ta konflikt bo imel v klubu gotovo večje posledice, ker so se konflikti z ministrom notranjih del začeli tako pogosto ponavljati, da je to vprašanje treba razčistiti. Sušić je znan pristaš Ljube Jovanovića.

Kakor vse kaže, akcija Ace Stanojevića ni uspela. Razgovori Ace Stanojevića z nekaterimi ljudmi iz skupine Ljube Jovanovića in razgovori, ki jih je vodil, da izmiri Krsto Miletić in Božo Maksimović, niso dovedli do nikakega rezultata.

Napeti odnošaji z Grško.

NAŠA VLADA ODBILA ZAHTEVO PO IZROČITVI POLKOVNIKA PLASTIRASA.

Beograd, 25. februarja. V zadnjem času je grška vlada na grški meji proti Jugoslaviji podvzela posebne preventivne mere. Naša vlada je zato zahtevala od našega poslanika na Grškem Panta Gavrilovića, naj poroča o teh merah in sploh o zadnjih represivnih ukrepih, s katerimi je grška vlada nastopila proti našim sonarodnjakom.

Včeraj je vlada nujno obvestila velikega župana v Skoplju, kaj mu je treba ukreniti proti polkovniku Plastirasu ter mu naročila, naj strogo pazi na Plastirasove kretnje. Grški poslanik v Beogradu je zaradi istega vprašanja včeraj

posetil namestnika zunanjega ministra Mišo Trifunovića in njegovega pomočnika Jovo Markovića. Zahteval je, da naša vlada Plastirasa izroči grškim oblastvom. Poslaniku so odgovorili, da naša vlada v skladu z mednarodnimi pogodbami ne izroča političnih krivcev. S tem vprašanjem se bo naša vlada še bavila na svoji prvi seji. — Zaradi vseh teh dogodkov so se odnošaji med nami in med Grčijo poslabšali. Včeraj se je radi tega vršila v kabinetu predsednika vlade g. Pašića konferenca, ki so se je udeležili ministri Miša Trifunović, Marko Gjuričić in dr. Srskić.

Beograd, 25. februarja. V Skoplju so aretirali grškega polkovnika Plastirasa, enega glavnih voditeljev grške revolucije in protivnika sedanje vlade v Grčiji.

AKCIJA NASTASA PETROVIĆA.

Beograd, 25. februarja. Akcija Nastasa Petrovića povzroča skrb radikalnemu krogu tem bolj, ker je absolutno ugotovljeno, da skupina Ljube Jovanovića očitno in javno simpatizira z akcijo Nastasa Petrovića in vzdržuje z njim kar najboljše zveze. Okolica Nikole Pašića trdi, da bo Nastasa Petrović doživel s svojo akcijo isto usodo, kakor jo je doživel Stejan Protić in vsi oni, ki so do zadnjih volitev kandidirali proti Pašiću. Ti ljudje posebno naglašajo, kako je nesimpatično, da gredo v fuzijo s Ferhadbeg Drago, ki je sedaj v preiskavi zaradi raznih kaznivih dejanj.

Seja skupščine.

VELIK GOVOR VOJE MARINKOVIĆA.

Beograd, 25. februarja. Včeraj popoldne ob 5. uri se je nadaljevala seja narodne skupščine. Takoj ob pričetku se je seje podpredsednik skupščine dr. Subčić s kratkim nagovorom spominjal v Zagrebu preminulega poslanca dr. Ivana Lorkovića. Poslanci so ob tem vstali in zaklicali »slava«.

Po prehodu na dnevni red je prvi govoril demokrat Voja Marinković, ki so ga vsi poslanci poslušali z največjo pozornostjo. Dvorana je bila neobičajno polna. Govornik se je bavil s finančnim položajem in je kritiziral proračun. Omenjal je bogastvo naše države in opozoril na ekonomsko nemožnost, da je država bogata, ljudstvo pa siromašno. Seveda ni dolžnost vlade, da bi sama dvigala gospodarstvo; ali ona je dolžna, odstranjevati vse zapreke za dvig blagostanja.

Govori o tujem kapitalu, ki prihaja v našo državo. To ni krivda niti Radićeva niti Pašićeva, temveč celokupnega notranjega položaja, ki zadržuje razvoj vsega domačega gospodarstva. Pri nas vlada tak centralizem, da brez ministrstva noben pridebitnik ne more nič opraviti. Govornik zahteva od vlade, da izvede določbe ustave glede samouprave.

Za tem je govoril minister Uzunović, ki je na koncu med drugim dejal, da se Voja Marinkoviću ni treba brigati za delo vlade, ker bo že bližnja bodočnost pokazala, da se bo vlada lotila poslov tako, kakor oni zahtevajo.

Nato se je samostojno demokratski poslanec prota Keemanović v svojem govoru ostro obračunal proti sedanji koaliciji. — Tudi njemu je odgovarjal minister Uzunović. H koncu je še radikalni poslanec Kosta Majkić pojasnjeval, zakaj se narod v Bosni nagiba k velikosrbski ideji.

Seja je bila nato zaključena in naslednja napovedana za danes ob 9. uri dop.

NINČIĆ BO SPREJET TUDI OD PAPEŽA.

Rim, 25. februarja. V dobro poučenih krogih trde, da bo jugoslovenski zunanji minister dr. Ninčić za svojega bivanja v Rimu sprejet v posebni avdienci od papeža. Kakor doznava »Messagero«, se dr. Ninčić po sestanku z Mussolinijem snide tudi z vatikanskim državnim tajnikom kardinalom Gasparijem, da z njim uredi vsa vprašanja med Vatikanom in našo državo.

BOLGARSKI POSLANIK O ODNOSA- JIH Z JUGOSLAVIJO.

Praga, 25. febr. Bolgarski poslanik v Pragi Mihalčev je izjavil v nekem razgovoru, da se Bolgarska z vso močjo trudi izboljšati svoje odnose z Jugoslavijo. Včasih sicer kale odnose med Jugoslavijo in Bolgarsko stara in malenkostna vprašanja, toda ekonomski in politični interesi obeh držav dajejo nado v boljše bodočnost in boljše medsebojne odnose.

EDINO POLOŽAJ ZUNANJEGA MINISTRA DR. NINČIĆA V RADIKALNI STRANKI NEOMAJAN.

Edini človek, ki ga ni zagrabil ta radikalni vrtnec, je dr. Momčilo Ninčić. Dr. Ninčić pogostoma manevrira in vzdržuje stike z obema in uživa obenem zupanje dvorca. Zaradi takih razmer mora priti v radikalni stranki v najbližjem času do izprememb.

Spomenica centralnega tajništva Delavske zbornice.

Ministru za šume in rude je poslalo centralno tajništvo Delavskih zbornic sledečo spomenico, s katero se v polnem obsegu strinjamo!

Trboveljska premogokopna družba je pričela z organiziranim napadom na rudarske delavce. Ona je odpustila 500 rudarjev in preti da jih odpusti s 1. marcem t. l. še 3000. Od onih, ki ostanejo v delu, pa zahteva, da priznajo redukcijo plač za 10 odstotkov in podaljšanje delovnega časa, kar naj bi se izvršilo na ta način, da bi se uvoz in izvoz iz rudnika ne vršil več na račun delovne dobe, temveč izven iste, s čimer bi se podaljšal delovni čas dejansko na 9 ur dnevno.

Gospod minister, v najkrajšem času Vam posljem podatke, iz katerih se boste uverili, da se ta napad na rudarje, kojih položaj je notorično zelo beden, ne da obrazložiti z drugimi ekonomskimi razlogi, temveč edino s težnjo trboveljske premogokopne družbe, da izkoristi trenutno slabšo konjunkturo v svrhu povečanja dobičkov.

Rudarji, ki jih je zaposlenih v premogovnikih imenovane družbe okrog 9800, so nad postopanjem družbe vznemirjeni, kar je spri-

čo preteče brezposelnosti razumljivo. Oni zahtevajo soglasno, da se ne sme nihče odpustiti, pač pa pristanejo v skrajnem slučaju nato, da bi en del delavcev vsak mesec po leden dni praznoval, samo, da bi se preprečilo odpuste in obvarovalo propasti one, ki bi jih odpust zadel. Ako trboveljska premogokopna družba niti na to ne pristane, potem je njen cilj popolnoma jasen.

Ogromno je prirodno bogastvo, ki ga je država prepustila trb. premogokopni družbi, pri kateri je dve tretjini akcij v rokah inozemcev in je baš država glavni njen odjemalec, kajti njen konsum na premogu znaša nad 50 odstotkov. Država torej lahko prepreči to katastrofo rudarjev in je tudi nujno potrebno, da jo prepreči.

Gospod minister! Prosim Vas za nujno intervencijo. Pred vsem Vas prosim, da v prvi vrsti odločno prepreči odpuste rudarjev in da ukrene vse potrebno, da se vse že odpuščene zopet sprejme v delo in ako je za trboveljsko premogokopno družbo nujno potrebno, da se produkcija omeji, da izvede družba organizacijo omejitve v vsakem slučaju v sporazumu z delavskimi skupinami.

Agrarizem in skupni gospodarski ter politični cilji slovanskih narodov.

Pri otvoritvi seminarja slovanske agrarne mladine v Pragi je imel češko-slovanski poljedelski minister o naslovni temi velik govor. Ker je ta govor načelne važnosti za razvoj seljaškega gibanja med slovanskimi narodi in ker bo ta program uplival tudi na jugoslovansko politiko, objavljamo govor dr. Hodže deloma dobesedno, deloma po izvlečku.

Po večletnem obstoju novih slovanskih držav smo primorani, da ugotovimo, koliko moremo prispevati Slovani k splošnemu napredku človeštva. Nujno je dognati, če morejo Slovani iz svojih kulturnih in naravnostnih rezervacij ustvariti nove sile, ne samo materialne, temveč tudi moralne in etične in če morejo ohraniti samostojnost svojih držav, zakaj samo tisti, ki more dati človeštvu nekaj novega, more obstati.

Zlasti pa je nujno biti si na jasnem o vlogi agrarizma v življenju Slovanov in ljudstva sploh. Agrarizem ni samo materialno vprašanje, ni samo vprašanje cene pridelkov, temveč agrarizem pričanja postajati svetovni nazor in sicer v prvi vrsti v slovanskih narodih.

Velike teorije o narodnem gospodarstvu iz prejšnjih časov se niso obnesle. Prejšnji liberalizem ni vzdržal, ko se je družba začela zdemokratizirati. Nauk, da država oblast nima pravice posegati v socialna in gospodarska vprašanja prebivalstva, se je moral umakniti zahtevi revnejših slojev, da se država bavi tudi s socialnimi vprašanji. In v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so Angleži to kot praktičen narod prvi priznali.

Tako je prišlo do tega, da je nastopila v politični areni nova skupina, delavstvo, tovarniška demokracija, kakor se je imenovalo to skupino.

Ce je bilo koncem preteklega stoletja jasno, da postaja tovarniška demokracija vedno pomembnejši faktor in velika sila v državah, je sedaj jasno, da stopa na plan nova sila, in sicer agrarna demokracija. Nove sile se uveljavljajo včasih tiho, da jih komaj opazamo, nakrat pa vidimo, da smo postavljeni pred gotovo stvar.

Pred vojno in med vojno smo bili prepričani o veliki bodočnosti slovanskih narodov, nismo pa bili sigurni, če se bodo mogli Slovani oporiti psiholoških ostankov starega suženjstva in če pokažejo dovolj državotvornih lastnosti. Nismo vedeli, če zopet ne zmaga presilen individualizem in da ne bodo Slovani sposobni za disciplino, kakor jo zahteva državna samostojnost.

Tu se moramo spominjati nekaterih dejstev, ki so se dogodila v zadnjih letih. Moramo se spomniti, kdo in pod kakšnimi okoliščinami je očevali poljsko državo, ko je kolonistična armada že bila pred predmestji Varšave. Kdo je bil ta, ki je ohranil ravnovesje političnih in socialnih sil na Češkoslovaškem in kdo je bil ta, ki se je na Bolgarskem kot prvi sporazumel s srbskim narodom? Vidimo, da to je vedno bil — slovanski poljedelec!

Ne odrekamo nobenemu drugemu stanu njegovih zaslug, toda nihče ne more tajiti, da naša slovanska zemlja ni dala samo kruha, temveč tudi misel in moralno silo.

Evropski zapad je osnoval svoje življenje na nauku, da je prve važnosti civilizacijski prebitek, to je oni dohodek industrije in trgovine, s katerim je mogoče kupiti kruh in surovine. Ta nauk je slonel na dejstvu, da so mogli Angleži in vsi narodi, ki so živeli od prekomorske trgovine, pridobiti si iz svoje trgovine in industrije toliko denarja, da so si mogli kupiti surovine in potrebščine. Svetovna vojna pa je dokazala, da je moral tudi najsišnejši kapitalizem priznati, da ne zadostuje denarni prebitek, ker pride doba, ko ni mogoče tudi za najtežje zlato kupiti kruha. Najsišnejši narod sveta je moral priznati da je čisto osiguran samo narod, ki si svoj kruh sam pridelava. To je bilo veliko presenečenje angleške javnosti, ki je spoznala, da ne zadostuje, če se samo 12% prebivalstva bavi s poljedelstvom. Dejstvo je, da ne zadostuje industrializem, da ne zadostuje merkantilizem, če nima narod dovolj razvitega poljedelstva.

Takle je nastala nova, oziroma staro-nova teorija, da mora država do najvišje mere raz-

viiti svojo poljedelsko produkcijo, ne morda zato, če bi morda zopet kdaj prišlo do vojne, temveč, ker tudi v času miru pomeni pasivno poljedelstvo tudi pasivno trgovsko bilanco, aktivno poljedelstvo pa aktivno trgovsko bilanco.

Leta 1924, ko je bila Poljska v težki krizi in ko je bilo treba rešiti zloti, se poljska valuta ni sanirala z nobenimi teorijami, temveč s tem, da je bilo poljsko kmetijstvo aktivno.

Enako nam dokazuje Rusija, da je naravni potek dogodkov silnejši ko vse teorije, ko vse odredbe in ko ves komunizem tega sveta. Ko je prišel k nam prvi vagon ruske pšenice, smo videli, da je komunizem pri kraju, pa čeprav formalno še obstoja. Edina resnica je, da bo v Rusiji mogoče samo rešiti, ki se bo prilagodil ruskemu kmetu.

Ne samo teoretično, temveč tudi konsument, morajo spoznati, da je enostranska konsumentka politika za njih same nevarna. To je jasno povedal nemški strokovnjak David, ki je dejal o agrarizmu, da nima Nemčija nobenih važnejših nalog, kakor da pokrije z lastno produkcijo vse svoje poljedelske potrebe.

Tako padajo stare teorije in treba jih je spremeniti. Ni konsument vse, temveč odločno je, da vlada v državi ravnovesje med gospodarskimi in socialnimi, ter med produktivnimi in konsumskimi elementi. To spoznanje postaja vedno bolj glavno načelo državne in gospodarske politike.

Slovani prispevajo k novi ideologiji ne samo s svojim kmetijskim delom, temveč tudi s svojim mišljenjem in ta nova ideologija mora zavladati v naših novih in osvobojenih državah.

Buržuazija in meščanstvo tvori pri nas mnogo premajhno skupino, da bi mogla dati okostje državnemu življenju. Socializem pa preživlja težko notranjo krizo in trajalo bo še dolgo, predno izide iz svoje sedanje krize. Ne liberalizem, ne socializem in ne takozvane solidaristične smeri ne morejo biti pri nas okostje državnega življenja.

To okostje more biti samo slovansko seljstvo, pri čemer pa ne smemo podcenjevati pomena drugih skupin. Praktično življenje pa nam daje tudi polno možnost, da stvorimo mi Slovani vsled krize socializma trdno agrarno fronto. Naše slovanske države črpa v zarji svojega obstoja vse svoje sile iz naše tradicije, iz duše seljaka.

Na ozemlju bivše svete alijanse, na ozemlju, kjer je bilo vse položeno na hrbet zemljedelca, kjer so bili veleposestniki in visoko plemstvo vladarji državnega sistema, na tem ozemlju vidijo danes naše mlade države lepšo bodočnost na malem kmetu. Hočemo se nasloniti na milijone kmetov, lastnikov zemlje, ne pa na par veleposestnikov.

In to ne velja danes samo za Češkoslovaško, temveč za 90 milijonov ljudi na Poljskem, Češkoslovaškem, Jugoslaviji, Rumuniji, na Bolgarskem in Grškem, v katerih državah se je izvršil največji socialni preobrat, kakršnega je sploh kdaj videl svet. Na tem velikanskem ozemlju je bila izvedena agrarna reforma, ki je zrušila svet, svet agrarne demokracije.

Agrarna demokracija se ne omejuje samo na naš narod in državo, gibanje agrarne demokracije je prestopilo meje in postalo lastno gibanje slovanskih narodov in njih sosedov ter zato najvidnejši znak slovanske politike in tudi najpriladnejša oblika slovanske vzajemnosti.

Agrarna demokracija mora vedno sloneti na popolni samostojnosti naroda. To je že v značaju kmeta, ki ne hlepi po tujem in ki svoje brani do zadnjega zdihljaja. V tem je jamstvo, da bodo slovanski narodi, ki črpa v vse svoje sile iz agrarizma tudi najsišnejša opora pacifizma, ki ga bo slovanski kmet vedno branil, razven če bi kdo posegel po njegovi zemlji.

Dejstvo je, da liberalizem pred vsem vsled tega ni mogel usidrti se med Slovani, ker je oznanjal verski indiferentizem, Slovani ni indiferentni. Slovan je veren. Predstavljatelj verskega Slovana pa je zopet kmet. Njegova vernost pa je daleč od klerikalizma, ker prava vera pomeni najboljšo nedotakljivost od klerikalizma.

Dalje prihodnjič.)

znati novih fašistovskih verskih zakonov, razven če bi se italijanska vlada glede njih predhodno sporazumela s cerkvijo.

Vest o demisiji Bratianu-a se uradno demantira.

Šola in politika.

Pred dobrim tednom so poročali nemški listi z velikim, a tudi popolnoma upravičenim ogorčenjem, kakšne šolske naloge so morali pisati nedeljni šolarji v Italiji na višje povelje. Otroci so morali pisati o sovražstvu med Nemci in Italijani, o nasprotju med Italijo in Avstrijo in o ogabni maščevalnosti, ki jo naj goji vsak italijanski patrijot proti nadležnim in manjvrednim tujcem.

Sovražstvo in maščevalnost nista lepi čednosti niti med odraslimi, najmanj pa med šolskimi otroci. Slabo se mora obnesti človeška kultura, ki bo sadila že v nežna otroška srca brezobzirno maščevalnost in sovražstvo mesto medsebojnega spoštovanja in ljubezni.

V Italiji je zanesel sovražstvo v šolo fašistovski fanatizem. A pri nas?

Tudi naše šolstvo je dolgo bolelo na boleznih sovražstva. Sovražstvo pa so zanesli v naše šolstvo pregoreli politiki in učitelji.

Nihče ne odreka učitelju pravice, da se udeležuje tudi politično. Tudi učitelj je svobodni državljan, ki sme imeti v vseh javnih zadevah svoje lastne nazore in svojo lastno mnenje in ima brez dvoma tudi pravico za svoje nazore delati v javnosti propagando. Vprašanje pa je, če je umestno, da se zanašajo politična nasprotja tudi na šolsko mladino. Preizkušeni vzgojitelji politiko v šoli odločno odklanjajo, ker pravijo, da je glavni smoter šole vzgoja srčno plemenitih in značajnih ljudi. Kjer pa se polagajo že v otroška srca otrovne klice sovražstva, tam ni mogoče govoriti o dobri in plemeniti vzgoji.

Vrtinec, v katerem se je sukal pri nas ves boj med obema historičnima političnima strankama, je potegnil v svoj požiralnik tudi šolo. Ni naš namen vzbujati stare in nelepe spomine na preteklo dobo, smemo pa povedati, da šoli in napredku šole gotovo ni koristilo.

Pa tudi to smemo povedati, da glavna krivica za politikanstvo v šoli ne zadene učiteljev, ampak one, ki so učiteljstvo direktno ali indirektno v politični boj silili. Učitelj je po nazorih gotovih merodajnih oseb uslužbenec, ki se mora brezpogojno pokoriti vsem poveljem od zgoraj. Tako naziranje o učitelstvu pa je kvarno in pogubno za šolo, za ljudi pa, ki so hoteli učiteljstvo izrabljati za svoje politične spekulacije, gotovo ni častno. Kdor krati drugim duševno svobodo, jo tudi sam nima, kajti kdor jo uživa sam, je nikdar nikomur ne bo jemal.

Zato smatramo besedo o duševni svobodi učiteljstva, ki jo je zapisal prosvetni šef za Slovenijo dr. Lončar v svoji »Poslanici« slovenskemu učiteljstvu, za najlepšo misel med mnogimi drugimi, ki jih je zapisal na istem mestu. »Učiteljstvo moramo vrniti šoli, pravi, »ter ga osvoboditi od pritiska na levi in desni, ker pripadamo kot vzgojitelji vsemu narodu in vsem stanovom brez razlike strankarstva.«

Vsi pametni in trezni ljudje bodo dr. Lončarja za njegovo odločno besedo hvaležni. On ne krati politične svobode nikomur, toda iz šole same naj se politična nasprotstva umaknejo pravemu vzgojnemu delu.

Politične vesti.

Dan volitev, dan sodbe. Pod tem naslovom piše »Juturni list« o kombinacijah, ki naj bi po želji opozicijskih strank stopile na mesto sedanje vlade. Predvsem se je govorilo kombinaciji brez HSS. Mesto te, naj bi vstopila v vlado v prvi vrsti SLS. Toda ta kombinacija je padla, ker bi pomenila vlada brez HSS, torej brez Hrvatov, da se hoče vladati proti Hrvatom. Največ upanja pa je imela kombinacija s »četrtor« stranko. Ne bi se sicer osnovala nova stranka, temveč bi se samo iz obstoječih strank vplivne osebe v vlado. To pa bi potem sestavil Voja Marinković, kot človek, ki uživa posebno zaupanje. Tudi ta kombinacija je postala nemogoča zaradi stališča Hrvatov. Po besednem duelu med Radićem in dr. Trumbićem se je spoznalo, da federalisti ne morejo razumeti na uspeh in zato je ostalo vse pri starem. Četrta stranka je ostala samo prazna nada Pribečevića in drugih opozicionalcev. Ker dan volitev, dan sodbe, pride.

Vsa Črna gora proti Plamencu. V Podgorici in po vsej Črni gori so se vršila številna protestna zborovanja proti Plamencu, ki je dal pobijati Črnogorce, ki so bili za ujedinenje, ki je pa sedaj za to svoje izdajalske početje nagrajen od Beograda. Ampak bognejad, da bi kdo dejal, da ni Beograd patentirani čuvar edinstva!

Iz Kumanudijeve kritike proračuna. Uvodoma je dejal Kumanudi, da je proračun čisto navadno prepisan po prejšnjih. Tako je pustil Stojadinović v proračunu izdatke za finančno sodišča na Hrvatskem, čeprav so ta že odpravljena. Vnešeni so tudi oni davki iz Vojvodine, ki so bili z dvanajstimi odpravljeni. Obresti za zamudne davke se deločujejo po 12%, čeprav so z dvanajstimi določeni na 8%. Finančni odbor je delal sicer pridno, storil pa težko napako, ko je znižal samo izdatke za 620 milijonov, ne pa tudi za isto vsoto davke. Ni res, da znašajo vsi izdatki 12.200 milj. Če se prišteje k državnim izdatkom še izdatke samoupravnih teles, potem znaša celokupna vsota narodne obremenitve 14.579.990.000 dinarjev. Glede pogajanj z Ameriko je izjavil Kumanudi, da so dosedaj brezuspešna.

Za kar so gabile druge delegacije največ 10 dni, naša ni mogli urediti niti v 20 dneh. To pa zato, ker je šla v Ameriko brez podatkov. Pogoji, pod katerimi je bil sklenjen sporazum, so neugodni, ker se bodo anuitete vsako leto povišale za 100.000 dolarjev. Pri tem pa ni Amerika naš največji upnik, temveč Anglija. Končno je še Kumanudi poudaril, kako da je vsled napačne valutne politike postala naša trgovinska bilanca pasivna, v državi pa draginja vedno večja.

K Ninčeviću potovanju v Rim piše »Piccolo« med drugim pod podnaslovom »Identità d'interesi italo-jugoslavi«: V svojem razgovoru, katerega predmet bo, kot pravi uradna brzojavka, pretresanje situaci-

je, ki so jo ustvarili locarnski pakti, bosta razmislila državnik obširno o vseh vprašanjih, ki bi se pojavila na mednarodnem obzorju vsled vstopa Nemčije v Zvezo narodov.

Gospod Pangalos je postal prijatelj Judov. Jugoslavija je prav tako zainteresirana, da se ohrani na Balkanu status quo, ki so ga ustvarile mirovne pogodbe, kot Italija. Zato pa bosta italijanski in jugoslovanski zunanji ministri pazljivo premotirala pangermansko propagando za priključitev Avstrije Nemčiji ter obravnavala tudi o eventualno potrebni skupni akciji njenih držav, ki ju veže itak že pakt prijateljskega sodelovanja. Pangermanistična kampanja v Avstriji in Nemčiji je od naših diplomatskih krogov natančno kontrolirana. Vsi njeni karakteristični elementi so zbrani in ocenjeni za slučaj eventualnih mer, ki bi jih bilo treba podvzeti, če bi zavzela zopet konkretne oblike ter omalovaževala naš prestiž in škodovala naši trgovini.

Gospodu Pangalosu prede trda. Ni še dolgo, ko je gospod Pangalos šumno za-trjeval, da se opira samo na bajonete, ki so mu brezpogojno udani. Dogodki pa dokazujejo, da se je gospod Pangalos tudi v tej stvari urezal. Poročali smo že o številnih aretacijah, ki jih je moral g. Pangalos izvršiti, ker so mu bili mnogi bajoneti preveč udani. Sedaj se poroča še o aretaciji polkovnika Mamurasa, ki je veljal kot najbolj intimen prijatelj Pangalosa. Polkovnik Mamuras je bil namreč tisti, ki je prisilil predsednika vlade Mihakopulosa, da je odstopil v korist Pangalosa. Aretacija Mamurasa je zato izzvala največjo senzacijo, ker je sedaj dokazano, da armada ni več zanesljiva na strani Pangalosa. — Izgleda torej, da so dnevi dolgokrilne Pangalosome distature šteti.

goslavije. Ob priliki svojega bivanja v Solunu je govoril diktator Pangalos tudi o odnošajih Grčije do Jugoslavije. Dejal je, da je bil od nekdaj velik prijatelj kraljevine SHS. Zlasti pa Srbov, s katerimi se je skupno boril na solunski fronti. Se kot šef grškega generalnega štaba da je dosegel znatne olajšave za srbsko trgovino. V tej smeri bo deloval tudi v bodoče. Pangalos upa, da pride v kratkem do sporazuma med Grško in Jugoslavijo v vseh spornih vprašanjih. Glede srbskih manjšin v grški Macedoniji je dejal Pangalos, da te ravno tako obstoje kot grške v srbski Macedoniji. Imenoval je poseben odbor pri zunanjem ministristvu, ki ima rešiti vsa sporna vprašanja. Izjava Pangalosa je le prazna fraza.

Zasedanje Zveze narodov. Dnevni red 39. zasedanja Zveze narodov obsega 26. točk in se odpre dne 8. marca. Med drugim so na dnevnem redu sledeča vprašanja: Uprava Saarskega ozemlja. Ker sedanji predsednik Rault najbrže ne bo več izvoljen, je verjetno, da pride do pomembnejših izprememb. Nato slede razna poročila Zveze narodov o izvršenih predlogih in resolucijah prejšnjega zasedanja. Finačno vprašanje Avstrije in Madžarske bo enako zelo važna točka dnevnega reda. Od drugih točk še omenjamo: Ustanovitev mednarodnega instituta za privatno pravo v Rimu, sodelovanje tiska pri organizaciji propagande mirovne misli in Mosulsko vprašanje. Nadalje sta najavljeni dve peticiji, ki se tičeta gornjeležijskega vprašanja. O razširjenju Sveta Zveze narodov se bo razpravljalo šele potem, ko postane Nemčija stalen član Sveta Zveze narodov.

Komisija angleškega parlamenta za Zvezo narodov je sprejela resolucijo, v kateri izraža svoje najresnejše pomisleke proti vsakršni izpremembi sedanjega stanja v Svetu Zveze narodov. Samo Nemčija naj dobi stalno mesto in nobena druga država.

Coolidge za udeležitev Amerike pri svetovnem razsodišču. Pri proslavi rojstnega dne Washingtona je poslal Coolidge na ameriško narodno zvezo za prosveto poslanico, v kateri izjavlja da mora Amerika vztrajati na izročilu Washingtona. Ostro napada Coolidge v tej poslanici one politike, ki nasprotujejo udeležbi Amerike pri svetovnem razsodišču. To nasprotuje Washingtonovim naukom o napredku. Samo z mirovno politiko, kakor jo je zamiljal Washington, je bilo mogoče premagati zavist in sovražstvo, ki vladata med narodi. Washington je smatral, da so ameriške uredbe boljše od vseh drugih. Toda nikdar ni oznanjal sovražstva proti drugim narodom in je bil vedno pripravljen za dalekosežne koncesije, če je mogel z njimi mirno poravnati spore. Washington se je zavedal, da vsaka obvezna posledica velja za obe dogovorni stranki in da se more nekaj prejeti samo, če se tudi nekaj da. Izročilo Washingtona je edino sredstvo, da se vojna za vedno onemogoči in to izročilo je tudi podloga za red, mir in kulturne napredke. Nato je govoril Coolidge obširno o velikanskem napredku ameriškega šolstva. Amerika ima danes 913 univerz s 664.000 visokošolci. Lastno premoženje univerz znaša 915 milijonov dolarjev in vrednost plemičnin in nepremičnin pa preko 1 milijarde. Osnovne šole obiskuje 26 milijonov učencev, katere poučuje 228.000 učnih moči. Leta 1912 je izdala Amerika 706 milijonov dolarjev za šole, leta 1924 pa 2400 milijonov dolarjev. — Ameriški narod je danes najbogatejši narod na svetu. Da je to postal predvsem vsled izrednega pospeševanja šolstva, jasno dokazujejo številke, ki jih je navedel Coolidge.

Francoski parlamentarni odbor za zunanjo politiko je z vsemi glasovi odobril Locarnski dogovor.

Briand je sporočil angleški vladi, da pristane na znižanje francoskih okupacijskih čet na 60.000.

Trgovinska bilanca Zedinjenih držav Sev. Amerike izkazuje za januar pasivno trgovinsko bilanco v znesku 15 milijonov dolarjev. Je to prvič po pričetku svetovne vojne, da je ameriška trgovinska bilanca pasivna.

Po zadnjih vestih iz Bolgarije je zmagała bolgarska vlada v 70% podeželskih občin. Za vladno stranko so bili najmočnejši zemljedelci. Nasilja torej niso zrušila zvestobe do Stambolijskijevih idej.

KRATKE VESTI.

Papež proti fašistovskim verskim zakonom. V pismu na drž. tajnika kardinala Gasparija izjavlja papež, da cerkev ne more pri-

Dnevne vesti.

DAVČNA MORALA.

Nobena država ne more obstati brez davčne morale svojih državljanov. Če njeni državljanje ne morale ne poznajo, potem bi morala država postaviti tako številni uradniški aparat, da bi ta veljal kmalu več, kakor pa bi donosali davki. In vseeno ne bi vsi in enako plačevali davkov.

Zato je vsaka država dolžna, da čim bolj skrbi za dvig davčne morale. In niti težko ni državi, da to doseže, ker državljanji sami hitro spoznajo, da imajo sami dobiček, če pride država s čim manjšim aparatom do svojih davkov. To spoznanje pa je mogoče seveda le tedaj, če vsi državljanji vedo, da se davki pobirajo pravično in od vseh enako.

Če pa državljan vidi, da hodijo najbogatejši državljanji neobdavčeni okoli, če ve, da teži milijonarji ne plačujejo davkov, da pa jih mora plačati tudi največji revež, potem je gotovo, da mora biti davčna morala k vrugu.

Ni zato greh g. Radeta Pašića samo v tem, da ne plačuje davkov, temveč njegov glavni greh je v tem, ker je on kriv, če je davčna morala pri nas nemogoča. Enako ko njega, zadene pa krivda tudi vse one, ki vedo za ta greh, pa ga ne preprečijo.

Kadar se zakon ustavi pred kakšno osebo, tedaj je konec tudi zakonitosti. In zato je danes davčna morala luksuz, ki izumira celo v tako vestni Sloveniji.

SLOVO GEN. KONZULATA DR. BENESA IZ LJUBLJANE.

Kakor znano se te dni poslovi generalni konzul češkoslovske republike v Ljubljani dr. Otokar Beneš. Jugoslovensko-češkoslovska liga mu je v zvezi z drugimi narodnimi organizacijami priredila včeraj v veliki dvorani Kazine poslovilni večer.

Ob pol 8. uri se je najprej vršil izredni občinjski zbor lige, katerega edina točka je bila proglasitev dr. Beneša častnim članom lige, kar je predlagal predsednik dr. Triller in kar je bilo z navdušenjem sprejeto.

Nato pa se je v veliki dvorani vršil slavnosten komercij, ki so se ga udeležili zastopniki vojaštva, vlade, mestne občine, univerze, diplomatskega zbora, številnih narodnih organizacij, narodnega ženstva in akademske mladine.

Večer je otvoril dr. Triller, ki je pozdravil g. konzula v imenu slovenskega plemena jugoslovanskega naroda in navedel slavljeneve zasluge. V imenu Češke obci je govoril v češčini dr. Kasal, dalje zastopnik godbe dravske divizije, ki je poklonila konzulu častno darilo. V imenu Sokolstva je govoril Eng. Gangl in napovedal hkrati številni poset jugoslovanskih Sokolov na bodočem sokolskem zletu v Pragi. V imenu narodnega ženstva se je od gen. konzula poslovila ga. Tavčarjeva. Rektor dr. Pitamice je naglasil slavljenčeve zasluge za slovensko kulturo, univerzo in dijaštvo. Dr. Puc se je poslovil v imenu mestne občine, prof. Bubnov v imenu ruskih emigrantov, inž. Jelenc v imenu napredne akademske mladine, dr. Avramović pa v imenu tukajšnje pravoslavne občine. Dr. Beneš se je zahvalil v slovenščini, deloma tudi v češčini za številne simpatije in napil jugoslovansko-češkoslovaškemu bratstvu, nakar mu je odgovoril in se zahvalil zopet dr. Triller.

Gđ. Jenikova je zapela par lepih pesmi, kakor tudi pevski zbor Sokola I. Umetniški par Vlček-gđ. Wissiakova pa je izvajal par dovršenih plesov. Nato se je komercij v animiranem razpoloženju nadaljeval. Naslednik dr. Beneša legac. svetnik Ressel pride najbrže v soboto v Ljubljano.

— Na proslavi Svetožarja Miletića je zastopal vlado minister vere Miša Trifunović, ministrstvo prosvete posebej pa dr. Pasarić. Navzoči pa so bili še Ljuba Jovanović, Ljuba Živković, Slavko in Krsta Miletić in drugi poslanci. Proslava se je vršila v mestni zborovalnici, kjer je imel mestni načelnik slavnostni govor. Govoril je tudi minister za vere Miša Trifunović, ki je primerjal Svetožarja Miletića s Karagjorgijem. Dr. Pasarić je v svojem govoru rekel, da je bil Miletić voditelj srbskih seljakov, tako kakor je Radić voditelj hrvatskih seljakov. Samo njemu se mora Vojvodina zahvaliti, da se je osvobodila od madjarskega režima, ker on je vzbudil narodno zavest Vojvodincev. Tudi hrvatski seljaki so dolžni hvaliti Miletića, ker je deloval tudi za osvoboditev Hrvatske Dalmacije ter Bosne in Hercegovine od Avstro-Ogrske. Nato je bila še spominska svečanost v pravoslavni cerkvi. Glavna proslava bo 6. maja, in sicer se bodo vršile takrat svečanosti v vseh selih in mestih. Čisti dohodki teh proslav bodo namenjeni za postavitev spomenika Svetožarju Miletiću v Novem Sadu.

— Gradba železnice v Bosni. Dne 1. aprila se prične graditi železnica proga Trebinje—Bilje—Nikšić. S to progo dobi Bosna prvo železniško zvezo s Črno goro, Črna gora pa svojo prvo železnico, ki ima zvezo z ostalo železniško mrežo. Istotako se prične graditi 1. aprila železnica proga Uvac—Prilob. S to progo dobi Sandžak prvo zvezo z okolišnimi železniškimi mrežami. V kratkem se prične vrtanje predora skozi Ivanjsko planino. Doslej je delo omejeno na zgradbo ubikacij za delavce, shrambo orodja in drugih stvari. Delavcev je zaposlenih 200.

— Panevropejski kongres. Meseca oktobra bo zboroval na Dunaju prvi panevropejski kongres. Kongres ima namen razčistiti vse panevropejsko vprašanje. Na kongres bodo povabljeni zastopniki vseh kontinentalnih držav, razven teh pa tudi Anglija in Rusija. Anglija in Rusija se povabita zato, da ne bo izgledalo kot da bi obstajala med panevropejskim kontinentom na eni strani Anglijo in Rusijo na drugi strani kakšne difference, dasi ni pričakovati, da se pridružitja ti dve državi Zedinjenim državam Evrope. Rusija zato ne, ker se njena današnja politična oblika

preveč razlikuje od tačasne politične oblike evropskih držav in je poleg tega približno štirikrat tako velika kot ves kontinent. Anglija pa bo morala pač ostati ob strani, ker bi izzval njen pristop živahen odpor dominijonov ter bi imel za posledico čisto ameriško orientacijo Kanade. Kljub temu pa je treba izgladiti nasprotstva na obeh straneh ter stremeti ja tem, da se ustvarijo med bodočimi Zedinjenimi državami Evrope in Zedinjenimi državami Amerike ter Rusije trajno dobri politični in gospodarski odnosi. Kongres bo obravnaval, posebno evropske carinske unije, seveda pa se bo bavil tudi z aktualnimi političnimi vprašanji.

— Konferenca za mednarodno ureditev delovnega časa. Iz Londona poročajo: Povabila za udeležbo pri konferenci v Londonu o mednarodni ureditvi delovnega časa so razposlana.

— Posnemanja vredna skrb zagrebške mestne občine za brezposelne. Zagrebška mestna občina da velikemu številu brezposelnih vsako leto priliko za delo in zaslužek pri javnih delih. Sedaj je šla še korak dalje. Mestni socialni odbor je sklenil, stopiti v stik z borzo dela, inšpekcijo dela, delavskimi in delodajalskimi organizacijami ter vsemi pristojnimi državnimi oblastmi, da se z njimi posvetuje na kak način bi bilo mogoče pomagati brezposelnim glede stanovanja, hrane in potnih stroškov.

— Antropološka preiskava srednješkolske mladine v Zagrebu. Sociološka družba v Zagrebu je ustanovila pred kratkim antropološko sekcijo, ki se bo bavila pred vsem z antropološkimi raziskavanji v naši državi. V zvezi s tem svojim programom bo priskovala družba tekom letošnje spomladi in poletja zagrebško srednješkolsko mladino. Preiskavo bo vodil načelnik antropološke sekcije, univerzitetni profesor dr. Boris Zarnik.

— Se nimamo dovolj gostin. Po iniciativi nekaterih gospodarskih organizacij se revizira v notranjem ministristvu pravilnik o gostilnah. Po reviziji se bodo smela izdajati tudi v mestih z nad 2000 prebivalcev bufetom, delikatesnim trgovinam in podobnim trgovinam dovoljenja za točenje alkoholnih pijač. Doslej so se smela izdajati takaka dovoljenja samo v krajih, ki štejejo nad 5000 prebivalcev.

— Izpremembe v državni službi. Imenovanja sta: Predmetni učitelj Peter Modic za profesorja na dr. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani; Amalija Eisenhof za za telegrafistino pri poštnem in brzojavnem uradu v Vel. Lašah.

— Promocija. Na zagrebški univerzi je bila promovirana za doktorja vsega zdravilstva Gabriella Zeleznik, hčerka upokojenega višjega sodnega oficijala na Vranskem.

— Iz zdravniške službe. Dr. Vladimir Mogilnički, zdravnik v St. Jurju ob juž. žel., je ostan iz imenika Zdravniške zbornice za Slovenijo.

— Profesor dr. Hamerlingh-Onnese umrl. Te dni je umrl v Leydenu 72 letni profesor fizike dr. Hamerlingh-Onnese. Umrl je fizik si je stekel velike zasluge na polju proizvajanja nizke temperature. Po 30 let trajajočih poizkusih se mu je posrečilo proizvajati temperaturo 271 stop. Celzija pod ničlo. S tem je dosegel rekord, kajti takozvana absolutna ničla leži samo še 2 stopinji nižje. Odlični znanstvenik je dobil 1. 1913 Noblovo nagrado.

— Epidemija vnetja možgan se je pojavila v več vaseh na otoku Uljanu v Dalmaciji. Umrl je že več oseb. Oblasti so podvezle vse potrebne mere, da se širjenje epidemije omeji.

— Nesreča na svatbi. Iz Osijeka poročajo: V vasi Bobiti se je vršila vesela svatba. Da da duška svojemu veselju razpoloženju, je pograbil eden od svatov lovsko puško, hotel streljati na dvorišču, kjer je bilo vse polno ljudi, v zrak. Nekaj drugi svat je hotel to preprečiti. Ko je prijel za puško, se je izprožila in zrna so ramila 12 oseb. Nekateri so bili zadeti v glavo, drugi v prsa itd. Poškodbe niso bile ravno nevarne, samo eden od navzočih je bil tako težko ranjen v roko, da so ga morali odpeljati takoj v bolnico.

— Požar v Sarajevu. Te dni je izbruhnil v Sarajevu v podstrežju poslopja Srbske prometne banke požar, ki je vpepel polovico strehe. Ogenj je razseval po vsem mestu. Ker je bila streha krita z eternitom, so se čule ves čas detonacije. Po dveurnem napornem delu ognjegašev je bil požar udušen. Škoda znaša pol milijona dinarjev. Požar je nastal v zabojih, v katerih je nosila služničad pepel.

— Ob priliki karambolaže avtomobila s tovornim vozom rojen. Iz Bratislave poročajo: Neka mlada ženska iz vasi Grenic je imela poroditi. Po nasvetu zdravnika se je peljala z avtomobilom v Kašavo. Med potjo se je zaletel avtomobil v tovorni voz ter padel v cestni jarek. Več potnikov je poškodovanih, medtem ko je porodila ženska vsled močnega pretresanja zdravega dečka.

— Na mrtvaškem odru se je opeknel. Zagrebški mrtvaški oglednik je prijavil predvčeršnjim zvečer policiji, da je opazil na truplu nekega otroka zlatne opekline. Na lice mesta se je podala takoj komisija, ki je ugotovila sledeče: Otrok je umrl naravne smrti. Položili so ga na oder. Medtem ko je šel oče, kolporter Jovo Počuč po krsto, ter ni bilo nikogar v sobi, se je prevrnila sveča, ki je otroka opekla.

— Eksplozijska nesreča v Postojni. V Postojni zidajo novo poslopje za vojaško poveljstvo. Te dni so razstreljevali teren. Pri tem je bil pozabljen na stavbišču zaboj dinamita. Paznik Carlo Baldazzi ga je nesel v svojo sobico v baraku, kjer spe delavci. Ko se je vrnil zvečer domov v družbi delavke Amalije Fabičič ter prižgal petrolejko, je pozabil, da se nahaja v sobi dinami

ter vrzel gorečo vžgalico na tla v bližino zaboja. Vsled tega je dinamit eksplodiral, porušil sobo Baldazzia in sosednjo, v kateri je spal delavec Luigi Zamattia. Baldazzi, njegova prijateljica in Zamattia so obležali opečeni in precej težko ranjeni pod ruševinami. Kljub vsemu so imeli še srečo, zakaj po mnenju zdravnikov bodo poškodbe vseh treh v enem, oziroma dveh mesecih ozdravljene in ne bodo imele nobenih posebnih posledic.

— Nemško nacionalni morilci. Iz Berlina poročajo: Zaradi političnega umora na 8 let je obsojeni Grüte-Leder je pisal na drugi strani zbor senzacionalno pismo, v katerem pravi: Izvršil sem umor po nalogu nacionalističnih poslancev Kubeja, Wulleja in Ahlemanna. Sodišče mojih očitkov; naprjenih zoper vodilne nacionalistične poslance ni hotelo preiskovati.

— Ciganska krvočelnost. V vasi Rječni Vir pri Skoplju sta našla te dni dva kmeta dve do gležnjeve odsekanji človeški nogi. Preiskava je ugotovila, da sta to nogi cigana Emina Bajrama. Njegova žena je bila skupna »last« njega in štirih drugih ciganov: Mehmeda Emina, Dea Džage ter Redžepa in Sege Džage. Ti štirje cigani so ubili Emina Bajrama s sekirjo, medtem ko je spal. Noto so truplo razsekali, stlačili posamezne kose v vreče ter jih pometali v vodo. Tako pravijo cigani, medtem pa se zdi, da so truplo razen najdenih nog sežgali.

— Z bombom hotel rešiti spor radi dedščine. Jevrun Šimšić iz Krvice pri Bajini Bašti in Jelisaveta Manojlović sta se prepirala že dalje časa radi dedščine. Te dni je zažgal Šimšić ob priliki zopetnega prepira v hiši bombom, ki je Manojloviću ubila, njega samega pa težko ranila.

— Zločin mehaniškega vajenca. Mehaniški vajenec Wesche, sin gostilničarja v Hanovru je pripeljal te dni ponoči v stanovanje svojih staršev doslej neznanu deklico. Kot trdi, je zahtevala od njega 20 mark, ki ji jih ni niti hotel, niti mogel dati. Ker se je bal, da bi se ne zbudila v slučaju, da bi jela deklica kričati, v sosednji sobi speča služkinja, je šel po ključno ter udaril z njim v postelji ležečo deklico s tako silo po glavi, da ji je razbil lobanjo. Noto je šel v kuhinjo po nož, odprl deklici trebuh in hrbet ter se baš pripravil, da jo razreže na kose. V tem trenutku je vstopil v sobo njegov oče, ker ga je opozorila njegova žena, da je čula v sobi svojega pastorka sumljiv hrup. Deček je svoje dejanje takoj priznal ter se dal očetu mirno odvesti na policijo.

— Dvojboj med dvema 12 letnima fantičema. Drugošolca kišinevske gimnazije Andrej Sinkov in Nahum Schwarzmau sta se sprla radi šolskega zvezka. Ko sta drug drugega dovolj opsovala in oklofutala, sta se dogovorila, da rešita zadevo na viteški način. Preskrbela sta si pištole ter streljala na nekem travniku drug na drugega. Oba sta bila prenešana ranjena v bolnišnico.

— Zopet pretep radi Plamenca. Te dni je tekla v Beogradu radi Plamenca zopet kri. Ob 2. ponoči sta se sporekli pred kavarno »Jadranc« dve skupini Črnogorcev, od katerih je bila ena za, druga zoper Plamenca. Par besed je zadostovalo in že so si skočili vročokrvni mladeniči v lase. Sprva so se obdelovali s pestmi in palicami, ko pa se je vmešalo v rabuko par tujcev, sta padla nenadoma iz vrst Črnogorcev dva ostrastrela. V trenutku so se razpršili številni gledalci, pa tudi Črnogorci so izginili. Na bojišču sta ostala samo dva Črnogoraka pretepača neki Vidak Milačić in tiskarniški uslužbenec Tomo Knežević. Knežević je bil poškodovan na glavi, Milačić pa nad očesom, in sicer precej težko. Odpravili so ju v bolnišnico, ko ozdravita, bosta pa še policijsko kaznovana radi izgreda.

— Grški veledefravdant v Zagrebu aretiran. V Zagrebu je bil predvčeršnjim aretiran bivši bančni ravatelj Spiridon Skides, ki ga preganjajo grške oblasti potom tiralice radi poneverbe 32 milijonov drahem. Kriminalna policija je našla pri defravdantu za več milijonov drahem čekov in 1.000.000 gotovine v grški valuti. Skides je zoper aretacijo ogorčeno protestiral, češ, da je pobegnil iz Grčije, da se je izognil aretaciji, grozeči mu iz političnih vzrokov, denarja pa da ni poneveril, temveč je njegova last. Pa mu ni nič pomagalo. Včeraj so eskortirali na Sušak, kjer ga pričakujejo grški kriminalni uradniki, da ga zaslišajo. Izročitev od naših oblasti bo mogoče doseči seveda šele diplomatičnim potom.

— Monstre proces. Te dni se je pričel v Berlinu proces zoper Hansa Lüderja pl. Lützwowa. Obtožen je, da je zlorabljal svoje mesto kot ravnatelj šolskega zavoda svojo oblast v to, da je kruto pretepal svoje gojence, da je zadovoljil svojim sadističnim nagonom. Razen tega se je spozabljal nad svojimi žrtvami tudi na drug perverzen način. Zogovarjal se bo radi 75 slučajev. Zaslišanih bo 530 prič. Računa se, da bo trajal proces tri mesece. Ker je občeval obtoženec v najboljših krogih, vzbuja afera veliko senzacijo.

— Nova razkritja glede dozdevne carjeve hčere Anastazije. Prepira glede dozdevne carjeve hčere Anastazije, o kateri se je, pred kratkim poročalo, da ni identična s carjevo hčerjo, temveč umobolna žena nekega zločinca, še vedno noče biti konec. Berlinski list »Der Tag« poroča obširno, da so ugotovile nove poizvedbe, da plačuje neka nordijska država mesečno vse račune gospe Čajkovske, kar bi bilo izključeno, če bi šlo za ženo zločinca. Odločilen za izplačevanje podpore je bil baje rezultat rešeh, ki so jih podvezeli razni člani evropskih knežjih hiš in ruskega visokega plemstva. Dozdevna kneginja Anastazija je težko tuberkulozna ter ima sledove poškodb, ki so ji jih baje prizadejali boljševiki o priliki pokolja carske rodbine. Za ušescim ima sledove strelne rane, na glavi pa udarcev s puškinim kopitom, vsled katerih ji je počila dvakrat črepinja. Če le ni vse skupaj raca?

— Iz Zagorja. Literarno-dramatični krožek iz Ljubljane je priredil 23. februarja ob 7.

uri zvečer v novi občinski dvorani svoj recitacijski večer. Spored je obsegal tri dele. Prvi del je bil uvodni govor Srečko Kosove-la »Umetnost in proletarec«, ki je vseboval mnogo novih misli o umetnosti in njenem razmerju do proletarijata. — Drugi del je vseboval recitiranje pesmi in črtic pesnikov M. Klopčiča, V. Košaka in B. Krefta, ki jih je recitiral Kreft ter pesmi A. Gaspana, S. Škerla in Srečka Kosove-la v recitiranju Cirila Debeveca. Ta del je seznanil zagorsko občinstvo z umetniškimi tendencami naših mladih, ki so dovolj močne, da vzbude v našem leposlovju znaten preokret. — Po odmoru pa sta Kreft in Debevec recitala odlomke iz Čehova, Seliškarja, Milčinskoga, Bezruča, Cankarja in Zupančiča. Med večino našim resnim sporedom pa je zelo učinkovala recitiral Debevec. Odlomek iz Cankarjevega »Bac«. Znatno utis sta napravila Seliškarjev »Pogreb« in Bezručev »Nestvor«. Oboje je recitiral Debevec. Odlomek iz Cankarjevega »Hlapca Jerneja« je efektno recitiral Kreft. Debevečeva recitacija Zupančičevega »Našega pisma« pa je trpela na tem, da je delavstvo ni razumelo. Črtica iz Čehova in Seliškarjevi Sedmororječniki so bili istotako dobro recitirani. — Recitatorja Debevec in Kreft sta pokazala globoko umevanje svojih recitacij ter sta zelo ogrela občinstvo. Posebno se Debeveč odlikuje s svojim izšolanim glasom ter jasno in pravilno izgovorjavo, dočim je Kreftovo čitanje bilo malce pobarvano z dialektom. Oba sta častno in zelo učinkovito dovršila svojo nalogo. Občinstva je bilo kakih 40 do 50, za zagorske razmere še vedno malo.

— Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani poziva vse, da v svojem lastnem interesu kontrolirajo domače trgovske potnike z ozirom na njihovo kvalifikacijo, inozemske potnike pa, da li imajo predpisane mednarodne legitimacije. Naše stanovske tovariše pa pozivamo, da nam nemudoma javijo vse tvrdke, ki zaposlujejo ne-kvalificirane potnike, da bomo imeli na podlagi teh prijav priliko, da stopimo z njimi v stik, da dobe priliko preskrbeti si kvalificiranih moči, odnosno da jih primerno priporočimo. — Upamo, da bodo p. t. trgovci in njihove stanovske organizacije podpirale stremljenje podpisane odbora, da se v interesu trgovstva samega izločijo iz trgovine nesposobni elementi ter da se isti dvigne na višino kakor je bila pred vojno. — Odbor.

— Udruženje jugoslovanskih inženjerov in arhitektov — Sekcija Ljubljana vabi člana na 7. redni občni zbor, ki se bo vršil v soboto, dne 27. februarja 1926, ob 20. uri v družabnem lokalu Sekcije v Ljubljani, Kongresni trg 1, II. nadstropje (poslopje Kazine). — Upravni odbor.

— Idijot, sloviti roman svetovnoznanege ruskega pisatelja Dostojevskega v slovenskem prevodu dr. Vl. Borštnika, katerega I. del je pravkar izšel v okvirju »Splošne knjižnice«, založba »Zvezne knjigarne, Ljubljana, Marijin trg 8, se dobi za ceno 32 Din, za broširan in za vezan izvod 40 Din.

Ljubljana.

1— Umetniška razstava. Danes ob 9. je bila otvorjena v Jakopičevem paviljonu razstava slik akad. slikarja Slavka Tomerlina v Zagrebu. Razstava bo pristopna občinstvu vsak dan od 9. do večera.

— Recitacijski večer Delavske akademije. Danes, v četrtek 25. t. m. ob 7. uri zvečer priredi Delavska akademija v Mestnem domu velik recitacijski večer z uvodnim govorom »Umetnost in proletarec«, ki ga govori Srečko Kosovel, nakar sledijo recitacije iz Bezruča, Cankarja, Seliškarja, Zupančiča ter drugih pesnikov. Recitirata Br. Kreft in C. Debevec. Vabljeni so vsi prijatelji delavske izobrazbe.

1— V društvu »Soča« v Ljubljani predava v soboto 27. t. m. v salonu pri »Levu« šef higijenskega zavoda g. dr. Ivo Pirc o »socialni higijeni«. To predavanje bo vsebovalo dva dela. V prvem delu bo predaval o razvoju higijene po prevratu v Jugoslaviji. V drugem delu — po kratkem odmoru — o zdravju bolezni in stanovanju. Vse to predavanje bo spremljal z lepimi velikimi skiptičnimi slikami. Vabljeni »Sočani« in sploh vsi, ki se za taka poučna, zdravstvena predavanja zanimajo. Začetek ob pol 21. uri zvečer. Vstop prost.

Posebna špeciialiteta vinske kleti Ljubljanskega dvora: Od danes dalje vsak dan od 5. do 8. ure zvečer apetitni predvečerni zakuski po zmernih cenah.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:
Začetek ob 20. uri.

25. febr., četrtek: »Profesor Storic«. Red A.
26. febr., petek: »Pegica mojega srca«. Gos-tovanje v Celju. — Izven.

27. febr., sobota: »Obri gospe Warrenove«. — Red F.

28. febr., nedelja: ob 15. uri: »Naša kri«. Ljudska predst. po zniz. cenah. — Izv. Ob 20. uri: »Deseti brat«. Ljudska predstava po znizanih cenah. — Izven.

1. marca, ponedeljek: »Henrik IV.« Red C.

Opera:
Začetek ob pol 20. uri.

25. febr., četrtek: Zaprto.

26. febr., petek: »Večni mornar«. — Red E.

27. febr., sobota: »Trubadur« gostovanje baritonista Fr. Dragun-Culića. — Red D.

28. febr., nedelja: ob 15. uri »Aida«. Ljudska predstava po zniz. cenah. — Izven.

1. marca, ponedeljek: Zaprto.

2. marca, torek: »Tosca«. — Red B.

Sprememba opernega repertoarja. Vsled potrebnih orkestralnih skušenj je ta teden muno potrebna sprememba opernega repertoarja. Zato imajo abonenti reda B. prihodnjo operno predstavo v torek, 2. marca in ne danes v četrtek, kakor je bilo prvotno napovedano. Vrstni red opernih predstav kaže zgoraj priobčeni repertoar.

Odlični gost v naši operi. V soboto, dne 27. t. m. gostuje v operi znani odlični bariton Fran Dragun-Culić, ki je 15 let pel z največjim uspehom po vseh velikih odrih v Italiji. Baritonist Culić je pravkar gostoval tudi v Beogradu in Zagrebu v operi Glumači, Rigoletto in Trubadur. Zagrebska publika in kritika enoglasno zahteva, da ga mora zagrebska uprava takoj angažirati. Culić, ki je rojen v Splitu, gostuje na našem odru v soboto v vlogi grofa Lune v operi Trubadur. Predstava se vrši za red D.

Slovensko narodno gledališče »ATENA« v Narodnem domu.

Slovensko marionetno gledališče »Atena« uprizaro v nedeljo 28. t. m. ob 3. in 6. uri popoldne Pocijevo pravljico igrano »Gozdni kralj Lavrin« v proslavo petdesetletnice našega Danila, na kar občinstvo posebej opozarjamo. Pri tej slavnostni predstavi »Gozdnega kralja Lavrina«, ki je že pri premijeri dosegel popolni uspeh, igra poseben godalni kvintet.

SPORT.

Nadaljevanje nogometnih tekem za zimski pokal trdke Krisper. Kakor smo poročali, je ostala nedeljska tekma med Ilirijo in Primorjem neodločena, in bi se imel odigrati takoj podaljšek 2x15 minut, kar pa je sodnik z ozirom na to, da sta obe moštvi skušali uvesti nefair igro, preprečil. Sedaj je določeno, da se odigra ta podaljšek v soboto in sicer zopet na igrišču SK Ilirije. V nedeljo pa se odigra na igrišču ASK Primorja tekmi med zmagovalcem v soboto in Jadranom ter Slovanom in Hermesom. Obetajo se torej ostre in napete borbe, ker se imajo srečati naši najboljši klubi.

V aeroplani čez Afriko v Capetown. Allan Cobham, znani angleški letalec, se je dvignil 8000 milj (12.872 km) daleč v Captown, ka-

mor je res dospel 17. februarja l. l. Izjavil je, da je Afrika idealna dežela za take poletje, vendar se morajo z ozirom na visoko južnoafrikanško planoto uporabljati letala z večjo napetostjo in močnejšimi motorji.

Španski bokser Paolino zahteva revanšo, najprej pa od Cooka. Paolino se je zavezal, da se bo v Parizu boksiral z Avstralcem Georges Cook-om. Kakor znano, je bil dosedaj Cook 11. novembra 1925 iz Croydena, da poleti edini, ki je v Evropi Španca premagal in sicer 3. julija 1924 v Londonu in en teden pozneje v Parizu, obkrožat po točkah.

Gospodarstvo.

Ljubljanska borza,
sreda 24. februarja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 78, bl. 80; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 279, bl. 281; Zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 200, bl. 220; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 102, zaklj. 102; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, den. 978, bl. 985; Slovenska banka d. d., Zagreb, den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, bl. 125; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana, den. 392, bl. 400; Združene papirnice Veveč, Gorčane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 110; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 90, bl. 100; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, den. 115, bl. 120.

Blago: Bukovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 13 1/4 x 23 x 14 cm, 110 vag., den. 31, bl. 30, zaklj. 30; 2.45 m, 12 1/4 x 22 x 12 1/4 cm, feo vag. nakl. post., 20 vag., den. 25, bl. 25, zaklj. 25; deske, smrekove, jelka, 20 mm. 4 m, III., od 16 cm n., feo vag. Postojna tranz., den. 460; gabrivi hlodi (bel gaber) od 2.50 m napr., od 28 cm prem. napr., zdravi, ravni, feo vag. nakl. post., den. 425; hrastovi plohi obrobljeni, 43 mm, 2.65 m in 53 mm 2.80 m, vse od 18 do 30 cm, feo vag. Postojna tranz., bl. 1300; bukovi testoni, monte, feo vag. nakl. post., bl. 480; smrekovi hlodi od 25 cm prem.

napr., 4 m dolgi, feo Domžale, 4 vag., den. 250, bl. 250, zaklj. 250; Lipovi hlodi od 3 m napr., od 30 cm napr., feo nakl. post., bl. 500; orehovi plohi, od 2 m napr., od 30 cm prem. napr., feo vag. nakl. post., bl. 1100; hrastovi plohi obrobljeni, I., II., 90, 100, 110, 130 mm, od 2.50 m napr., feo meja, den. 1050; Premog: Kal. ca 7000 antracit, Orle, feo vagon Škoflica: kosovec za 1 tono, bl. 500, kockovec za 1 tono, bl. 450; orehovec za 1 tono, bl. 400, zdrob za 1 tono, bl. 350; Kal. ca 4800: feo Ormož: kosovec nad 60 mm za 1 tono, bl. 260; kockovec 35-60 mm za 1 tono, bl. 240; orehovec 20-35 mm za 1 tono, bl. 210; zdrob 10-20 mm za 1 tono, bl. 190. Kal. ca 3500, feo vag. Novo mesto: kosovec za 1 tono, bl. 170; kockovec 100 mm za 1 tono, bl. 150; orehovec 50 mm za 1 tono, bl. 140; zdrob za 1 tono, bl. 130; rovni za 1 tono, bl. 120; pšenica bačka 76-77, 2%, feo vag. nakladalna postaja, bl. 295; pšenica 76 kg, 2%, feo vag. nakl. post., 1 vag., den. 287.50, bl. 287.50, zaklj. 287.50; kuruza času prim. suha, gar. do meje, feo Postojna tranz., 1 vag., den. 156, bl. 156, zaklj. 156; kuruza času prim. suha, feo Postojna tranz., bl. 155; kuruza umetno sušena, feo vag. nakl. post., bl. 140; kuruza času primerno suha, feo vag. nakl. post. za III., bl. 122; kuruza času primerno suha, za IV., V., VI., feo Postojna tranz., bl. 175; kuruza času prim. suha, feo Postojna tranz., bl. 157; kuruza inzulanka, feo vag. Cakovec, bl. 162; kuruza bosanska, par. Ljubljana, bl. 162; oves slav., zdrav, suh, rešetan, par. Vinkovci, bl. 185; oves bački, par. Ljubljana, bl. 217.50; Ječmen 63 kg, par. Ljubljana, bl. 195; proso prekm., feo Ljubljana, bl. 225; ajda prekm., feo Ljubljana, bl. 270; rž medjim., feo vag. Ljubljana, bl. 200; rž 72-73 kg, vlastel., feo vag. Ljubljana, bl. 225; otrobi drobnji, feo vag. slav. post., bl. 115.

BORZE.

Zagreb, dne 24. februarja. Devize: New York ček 56.675—56.975, London izplačilo 276.19—277.39, Italija izplačilo 228.03 do 229.23, ček 0—228.5, Dunaj 799.4—803.4, Berlin 1352.6—1356.

Curib, dne 24. februarja. Beograd 9.13, New York 519.50, London 25.2675, Pariz 19, Praga 15.39, Milan 20.875, Berlin 123.725.

Bukarešta 2.20, Sofija 3.75, Dunaj 73.20, Budimpešta 0.007285.

DR. IVAN LORKOVIĆ — UMRL.

Zagreb, 25. febr. Včeraj popoldne ob 3.45 je v Zagrebu umrl dr. Ivan Lorković, narodni poslanec in predsednik Hrvatskega seljaškega federalističnega kluba.

L. se je rodil 17. junija 1875. Ze kot mladenič je sodeloval z ostalimi prvaki in politiki na Hrvaškem v borbi proti madjarski nasilnosti. Delal je skupno s Svetozarjem Pribičevićem, Stefanom Radićem in Franjem Supilom. Bil je predsednik napredne stranke, dokler se ni Radić ločil od nje in osnoval seljaško stranko. — Dr. L. je sodeloval pri propagiranju politike reške resolucije in je bil do l. 1917 v hrvatsko-srbski koaliciji. Takrat se je ločil od Pribičevića in šel po svoji posebni poti, osnovavši »Hrvatsko zajednico«. Kasneje se je mnogo trudil pri ustanavljanju Hrvatskega bloka, do katerega je res prišlo. Slednjič se je Hrvatska zajednica fuzionirala s HRSS. Ko pa je HRSS z deklaracijo od marca 1925 spremenila svoj program in svoje metode, se je dr. L. zopet ločil od HRSS in začel snovati »Hrv. federalističko seljaško stranko«, kar je bil njegov zadnji politični uspeh.

V borbi proti nasilnemu madjarskemu režimu na Hrvaškem je bil dr. L. večkrat zaprt in si je v ječi nakopal bolezen, ki ji je sedaj podlegel.

Predsedstvo nar. skupščine je sklenilo, da se dr. L. pokoplje na državne stroške. Ob vesti o njegovi smrti so vsi beograjski politični krogi, narodna skupščina, Centralna uprava in beograjska sekcija Jugoslovanskega novinarskega združenja, ter vsi parlamentarni in politični klubi poslali Lorkovićevi rodbini sočuzne brzojavke. Sinoči je v imenu Jugoslovanskega kluba dr. Korošec izrazil sočuzje dr. Trumbiću.

Dr. L. je bil izvoljen za poslanca v Dalmaciji. Na njegovo mesto pride sedaj radičevac Šipa Matijević. Hrvatski seljaški klub bo odslej štel 58 poslancev, federalistični seljaški klub pa le še 6.

Glede na Lorkovićevo smrt so odpovali v Zagreb vsi federalistični poslanci.

Jack London:

Morski vrag.

»Pa zakaj močnejši?« je mahoma nadaljeval s svojimi večnimi vprašanji. »Zaradi tega, ker sem večji kos kvasu od tebe? Ali ne razumeš? ali ne razumeš?«

»Ampak brezupnost vsega,« sem ugovarjal.

»Soglašam s teboj,« je odgovoril. »Ampak potem čemu se sploh gibati, ko je gibanje življenje? Brez gibanja in brez tega, da si del kvasja, ne bi bilo nikake brezupnosti. Ampak — in to je tisto — mi hočemo živeti in se gibati, dasi nimamo vzroka za to, ker je slučajno narava življenje živeti in se gibati; hoteti živeti in se gibati. Ako bi tega ne bilo, bi življenje bilo mrtvo. Tisto življenje, ki je v tebi, je vzrok, da sanjaš o svoji neumrjivosti. Življenje, ki je v tebi je živo in hoče ostati živo za vedno. Pah! Večnost svinjarije!«

Izenada se je zasukal na peti in odšel na sprednji del ladje. Obstal je ob hišici in me poklical k sebi.

»Ampak, poslušaj, koliko pa je bilo tisto, kar je kuhar odnesel?« je vprašal.

»Stopetinsedemdeset dolarjev,« gospod,« sem odgovoril.

Pokimal je z glavo. Ko sem trenutek pozneje stopal po stoznicah nizdal, da bi pripravil mizo za obed, sem ga slišal, kako je sredi palube na ves glas preklinjal neke mornarje.

Šesto poglavje.

Drugo jutro se je bil vihar docela izdivjal in Duh

se je narahlo gugal po strani na mirnem morju, ki ga ni motil niti dihla vetra. Vendar je tupatam potegnila rahla sapica. Wolf Larsen je neprestano patroliral po palubi in oči so mu venomer pomotrivale morje proti severovzhodu odkoder je moral priti veliki pasatnik.

Mornarji so bili vsi na krovu in so marljivo pripravljali čolne za lov na morske pse. Na ladiji je bilo sedem čolnov, kapitanov čoln in šestero drugih, katere so rabili lovci. Moštvo takega čolna tvorijo tri osebe: lovec, veslač in krmar čolna. Na krovu skunerja so veslali in krmarji ladijske moštvo. Tudi lovci so pod peveljstvom straž, ampak vedno po napetih Wella Larsena.

Vse to sem doznal in še več drugega. Ladija Duh slove kot najhitrejši skuner v celem brcdovju San Franciska in Viktorije. Nekoč je bil zasebna jahta in je bil zgrajen za hitrost. Njegove črte in vsa oprema pričajo o tem — dasi ne vem ničesar o vseh teh rečeh. Johnson mi je pravil o njem v kratkem razgovoru, ki sem ga imel z njim med včerajšnjo drugo pasjo stražo (popoldanska 4—6, 6—8). Govoril je navdušeno in s tako ljubeznijo do krasne ladje, kot jo imajo nekateri do konj. Silno je nezadovoljen z izgledi na ladiji. Pri tem mi je namignil, da je Wolf Larsen na jako slabem glasu med kapitani, ki hodijo na lov na morske pse. Samo ladija je premamila Johnsona, da se je vdinjal in podpisal pogodbo za to vožnjo, vendar se že kesal.

Kaker mi je pravil, je ladija Duh skuner osemdesetih ton jako finega modela. Njegova širina znaša trindvajset čevljev, dolžina pa meri nekoliko nad devet-

deset čevljev. Podladje bajne a neznane peze ga dela jako stojnega, dasi ima silno mnogo jader. Od krova do vrha glavne vrhnje jambore je nekaj nad sto čevljev, dočim je sprednja jambora s svojo vrhnjo jamboro osem do deset čevljev nižji. Te podrobnosti navajam, da se mere prečeniti velikost tega majhnega plavajočega sveta, ki nosi dvaindvajset ljudi. Sila majhen svet je to, majhna pičica na prostranem vodovju, in jaz se čudim, da se ljudje upajo v tako majhnem in šibkem vozilu na morje.

Wolf Larsen je tudi na glasu, da jako drzno uporablja jadra. Nekoč sem slučajno slišal Hendersona in nekega drugega izmed lovcev, Kaliforničana Standisha, ki sta se pogovarjala o tem. Vsled svoje drzovitosti je pred dvema letoma izgubil v nekem viharju v Beringovem morju vse jambore. Po tej neizgodi si je dal narediti sedanje, ki so v vsakem ožiru močnejše in težje. Pravijo, da se je tedaj izrazil, da mu je ljubše, če se ladija prevrne, kakor da bi izgubil te droge.

Vsi mornarji na ladiji razen Johansena, ki se je malo prevzel zaradi povišanja, se izgovarjajo s tem ali onim vzrokom, da so se vdinjali na Duhu. Polovica mornarjev na sprednjem delu ladije so visokomorski mornarji in se izgovarjajo s tem, da niso vedeli ne o ladiji ne o njenem kapitanu. Oni pa, ki so jim bile razmere znane, šepečejo, da so bili lovci, dasi izvrstni strelci, zaradi svoje prepirljivosti in lopovščin tako na slabem glasu, da se na nobenem dostojnem skunerju niso mogli vdinjati.

(Dalje prih.)

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

MALI OGLASI

Čuno oglasom do 25 besed Din 5—, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

Proda ali zamenja

za hišo ob prometni cesti v okolici Maribora, se enonadstropna hiša poleg cinkarne v Gaberju (z gostilniško koncesijo). Ponudbe sprejema Jakob Sribar, Gaberje-Celje.

Odda se

takoj klet suha za skladišče. Naslov pove uprava lista.

Oglašajte v

„Narodnem Dnevniku“

VSAKDO

si lahko izboljša svojo eksistenco s pravilno uporabo najboljših šiva inih strojev „Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi pletilnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji edino pri trdki

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi levo.

Št. ad 5307/ref. IX.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo

zidarskih in drugih obrtniških del za zgradbo 10 prtiličnih stanovanjskih hišic za zasilna stanovanja za Bežigradom.

Potrebni podatki se dobe pri mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami. — Podudbe je vložiti do 5. marca 1926 ob 11. uri dopoldne pri gorinavednem uradu.

Mestni magistrat lju ljanski dne 20. februarja 1926.

Gospodična

ki je celi dan odsotna išče malo preprosto sobico. — Ponudbe na upravo lista pod: »Soba«.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in sobe išče mirna stranka. Plača postranska stvar. — Ponudbe na upravo lista pod: »Stanovanje«.

DRVA - ČEBIN

Volfava ulica 1/II. - Telefon 56.

Vsak dan

namočeno polenovko

se dobi v trgovini Kovačič-Japelj. Ljubljana, Kongresni trg.

Kot praktikant

želim vstopiti h kakemu ljubljanskemu podjetju. Imam pisarniško prakso ter sem popolnoma zmožen knjigovodstva, korespondence, strojepisja, stenografije, vešč sem perpektivno slovenskega in hrvatskega jezika. — Ponudbe prosim na upravo lista pod: »Marljivo«.